

odborný časopis

sociální služby

cena: 50 Kč / 2 €

**Řízení
a administrace
projektů**

**Příliš jsem s tím
nepočítal**
rozhovor s českým
ombudsmanem

Jedeme v tom
s vámi

jak vypadá Praha z invalidního vozíku

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
www.apsscr.cz • www.socialnisluzby.eu

ročník: XIII.
březen 2011

Projekt Asistence, o. s.

Jedeme v tom s

V Asistenci, o. s., poskytujeme služby lidem se zdravotním postižením a vnímáme, že tempo bezbariérových úprav veřejného prostoru neodpovídá tempu integrace lidí s různými druhy zdravotního postižení ve společnosti. Bariéry ve veřejné dopravě se stávají zbytečnou brzdou v prostředí, které chce umožnit všem svým členům zapojovat se při různorodých příležitostech.

Na začátku projektu Asistence, o. s., „Jedeme v tom s vámi“ byla jednoduchá úvaha: „Když zveřejníme trasy našich klientů, kteří nemohou na svých cestách do zaměstnání či například do škol využít většiny veřejné dopravy, určitě to způsobí velkých rozruch“. Nezpůsobilo, ale přivedlo nás to k dalšímu kroku, oslovit osobnosti veřejného života, aby jednoho dne vyrazili z domova do zaměstnání na vozíku v doprovodu asistenta.

Během prosince 2007 se do projektu zapojuje první skupina účastníků. Oslovili jsme všechny členy dopravního výboru Magistrátu Hl. m. Prahy a zastupitelé Petra Kolínská a David Vodrážka nás podpořili. Herec Marek Daniel se nejenom sám zapojil, ale získal pro projekt celou řadu hereckých osobností. Přidali se novináři, někteří o projektu referovali, další se stali jeho součástí. 5. 12. 2007 vyrazil z domova na Vyše-

hrad první účastník projektu, ředitel Jedličkova ústavu a škol pan Jan Pičman: „Ve zl jsem mladý muž, lidé v autobuse se na mě smáli, což jindy nezažiju. Na stanici metra k nám přišel fotograf od médií, se kterým byla cesta domluvena. Podíval se na ten „pytel“ na vozíku, podal ruku mému „asistentovi“ a začal fotit – tedy pracovat. Pak jsem promluvil, ukázalo se asi, že o tom něco vím, a tak, když se fotograf loučil, již podal ruku mně a pak mému asistentovi. Myslím, že si to vůbec neuvědomil, byl to sympaták. Ale lidé na vozíku to jistě vnímají.“

12. 12. 2007 vyhlídíme na Smíchovském nádraží herce Jaroslava Duška:

„Já si myslím, že je teď doba, ve vesmíru, na planetě, na zeměkouli, kdy se postupně zacelují určité mezery mezi lidmi a postupně se rozpouštějí a překonávají určité bariéry, které byly vytvořeny po tisíce let. Ať už to byly bariéry mezi muži a ženami, mezi dospělými a dětmi, ba-

riéry mezi lidmi a zvířaty, tak i bariéry, které postupně vznikly okolo lidí s postižením, jak se tomu říká. Vypadá to, že minulá doba a komunistický režim si tam velice dobře přisadil, ta minulá doba bariéry budovala, zesilovala a vytvářela. Všichni lidé, kteří nevyhovovali normě většiny, byli zaháněni do svých rezervací, kde si žili a nikdo o nich nevěděl. Myslím si, že tato akce má svůj smysl ve všeobecné vlně, která postupně bariéry rozpouští a překonává. Doufám, že se všem lidem dobré vůle podaří zjistit, že jsme jedna kolektivní lidská bytost. Staří Toltékové říkají, že vesmír nezná chybu nebo nedokonalost. Každá bytost, která se rodí, se rodí přesně tak, jak se rodit má.“

Původní záměr popsat bariéry na cestách do zaměstnání byl hned v úvodu rozšířen o reflektování zkušenosti několikahodinové existence v odlišné roli člověka na vozíku a z toho vyplývající další úvahy. Důležitým momentem projektu je aktivní zapojení lidí se zdravotním postižením, kteří se k účastníkům projektu přidávají a během několika hodin tak mají neopakovatelnou příležitost přiblížit jim problematiku cestování veřejnou dopravou, navíc podpořenou prožívanými přímými zkušenostmi. Dalším krokem ve vývoji projektu se stalo jeho zapojení

vámi

do výuky na katedře speciální pedagogiky na Univerzitě Karlově. Původně jsme se snažili pro projekt získat paní Vandu Hájkovou z této katedry, ta však navrhla, že by se místo ní mohli účastnit studenti. Od roku 2007 se do projektu zapojilo několik stovek studentů speciální pedagogiky, pro které je osobní zkušenost neocenitelnou součástí studia a porozumění problematice života lidí se zdravotním postižením. Záběr zkušeností obsahuje nejenom poznání bariér veřejného prostoru, ale zejména získání nepřenosného pocitu člověka, který pro jejich překonávání potřebuje pomoc okolí a v neposlední řadě i téma spolupráce asistenta a člověka s postižením.

Studentky Hana Cardová, Eva Koutníková a Eva Nešporová: „...teoreticky jsme mohly být připravené sebevíc. Realita nás ihned vyvedla z míry, a to zcela jistě a krutě. Nejen že jsme nestíhaly časy bezbariérových tramvají, ale ani jsme nemohly najít bezbariérový vjezd do metra. A jakmile nám ujela jedna bezbariérová tramvaj, musely jsme na další spoj čekat v rozmezí 20–45 min. Také nás zaskočilo hledání sjezdů/nájezdů na chodníky, pokud už jsme nějaký našly, stál tam automobil a nebylo možné sjezd/nájezd tedy využít. Překvapené jsme byly i z nerov-

ností chodníků, kdy jsme se neustále jed- na druhé ptaly, zda jí cesta po takovém povrchu není nepříjemná.“

Během celé realizace projektu důsledně dbáme na co nejširší zapojení lidí se zdravotním postižením a organizací, které jim pomáhají. Hledáme a nacházíme i další spojence, zejména mezi rodinami s malými dětmi a mezi seniory, protože i jich se téma přístupnosti veřejné dopravy velice dotýká. Průběžně přinášíme příklady z jiných měst Evropy, kde jsou v této oblasti již mnohem dál, jako jsou například města Vídeň, Helsinky, Kodaň, Mnichov, Barcelona a celá řada dalších.

Za nejcenější přínos projektu „Jedeme v tom s vámi“ považujeme obnovování důvěry v občanskou společnost, v její možnost dosáhnout dlouhodobým úsilím všem prospěšných změn. Mnohé z výhod demokratického uspořádání společnosti se mohou při pasivitě občanů stát slabými. Nestačí chodit k volbám, je nutné se o své opodstatněné potřeby přihlásit a důsledně je vyžadovat. Jedním ze znaků moderního a citlivého města 21. století je všem přístupná veřejná doprava. Naším zastupitelům budeme tuto skutečnost připomínat pestrými způsoby do té doby, dokud se nestane realitou.

Erik Čípera, Asistence, o. s.

Aktivity projektu „Jedeme v tom s vámi“:

- ✦ od prosince 2007 dodnes více než 400 účastníků
- ✦ 2008 Výzva Za MHD přístupnou s více než 10 000 signatáři
- ✦ stránky www.ZaMHDpristupnou.cz
- ✦ výzva podnítila vznik pracovní skupiny Magistrátu Hl. m. Prahy „Pro Prahu bezbariérovou a otevřenou“ – za Asistenci, o. s. jsou v ní Michal Prager a Erik Čípera
- ✦ METROJBOJ – happeningové závody na vozících v bariérových stanicích metra
- ✦ cena SozialMarie 2009 ve Vídni za inovativní a kreativní činnost v sociální oblasti
- ✦ díky finančnímu ocenění a podpoře dalších subjektů vzniká brožura „Jedeme v tom s vámi“
- ✦ výstava a katalog Umění rozpouští bariéry na stanici metra Vyšehrad
- ✦ film Prague Needs a Revolution (k nalezení na You Tube Asistence-Praha)
- ✦ premiéra filmu s debatou kandidátů na primátora Prahy v září 2010 v BIO OKO
- ✦ 2010 stránky www.PrahaBarrierova.cz
- ✦ 4000 podpisů pod Otevřeným dopisem Radě Hl. m. Prahy „Žádáme veřejnou dopravu bez bariér“
- ✦ využití facebooku při organizaci jednotlivých akcí – stránky Asistence: „Jedeme v tom s vámi“ podporuje více než 2000 lidí

www.asistence.org/jedeme.php

Projekt Jedeme v tom s vámi na katedře speciální pedagogiky UK

Třiatřicet skupin studentů speciální pedagogiky na Univerzitě Karlově dostalo shodný úkol – vyrazit na libovolnou trasu po Praze na vozíku a sledovat, jaké bariéry jim město přichystalo a jak se cítí v nových rolích (člověka na vozíku nebo asistenta). Práce zaznamenávající dojmy a okolnosti, kterým byli studenti vystaveni, byly průběžně umisťovány na stránky www.asistence.org/jedeme.php. V závěru studenti hlasováním vybrali tři nejlepší. Zvítězila skupina ve složení Barbora Čečrdlová, Martina Holčáková a Anna Šejbová. 2. místo získala skupina ve složení Věra Haringová, Veronika Kotinská a Denisa Lešková. Ukázky ze dvou nejlépe umístěných prací přinášíme i na stránkách našeho časopisu.

takhle málo místa bylo na Staroměstské

Jedeme v tom s vámi

M. Holčáková, B. Čečrdlová, A. Šejbová

Ráno jsme se sešly všechny tři na přednášce, a když poté naše kroky směřovaly směrem k Vyšehradu, kde se Asistence, o. s., nachází, sdělovaly jsme si naše pocity a obavy, ale také jsme plánovaly, kam vyrazíme. Vozík nám byl svěřen s laskavým úsměvem a popřáním šťastné cesty. Poté však nastal první, zdánlivě malý problém – kdo usedne první na vozík? Anička už zkušenost měla díky kvalifikačnímu kurzu na osobního asistenta. Možná proto se na celý náš „výlet“ vstříc pražským překážkám velice těšila. Já s Martinkou jsme měly trochu obavy.

Když jsme vystoupily na Staroměstské, měly jsme co dělat, abychom s vozíkem nesjely do silnice, jak tam bylo úzké nástupiště. Lidé kvůli nám ustupovali do silnice, protože tam zkrátka nebyla jiná možnost.

Vyrazily jsme tedy vstříc Rudolfinu, kde jsem šla zjistit, kudy se tam dostaneme, protože jsme u vstupu narazily na samé schody. Byla mi podána informace, že „dole vedle schodiště“ je jakýsi služební vchod a tam prý je výtah.

Jeden den v životě pražského vozíčkáře

V. Haringová, V. Kotinská, D. Lešková

Jeden obyčejný piatok sa pre mňa zmenil na neobyčejný a to preto, lebo som si sadla na vozík a vyskúšala si, aké je to byť vozíčkarom. Konkrétne pražským vozíčkarom.

Prvé momenty boli zvláštne. Musela som si zvyknúť na to, že okoloidúci ľudia sa na mňa zrazu divne pozerajú. Niektorí s ľútosťou, iní so zvedavosťou a ďalší s opovrhnutím. Áno, aj to som cítila v ich pohľadoch. Ďalšou dôležitou vecou, veľmi dôležitou, bolo plne dôverovať mojej spolužiačke, ktorá ma tlačila. Vlastne mala ma v rukách, to kam pôjdem a či sa dostanem tam, kam chcem, záviselo na nej a ja som jej verila. Dôvera bola veľmi dôležitá. Lebo aj keď som sa postupne naučila ovládať vozík, nie všetky terény by som zvládla a určite by som si sama netrúfla ísť do metra, tramvajou, autobusom alebo len prejsť cez obrubník. A tak sme sa postupne my tri – ja, Věra (moja asistentka) a Verča (naša fotografka) vydali na cestu po Prahe...

... A tak po mnohých skúškach a nástrahách, neskutočných skúsenostiach a zaslúženom oddychu sme sa vydali na cestu späť. Tesne pred koncom sme sa vystriedali, aby si aj moje spolužiačky vyskúšali aké to je byť na vozíku, a ja, aké je to byť asistentom a pomáhať im. A zrazu sa zmenil môj pohľad. Keď som vstala z vozíka, pocítila som nesmiernu radosť a vďačnosť, že mám nohy, ktoré mi slúžia ako majú, že ma vždy dovedú, kam chcem, aj keď niekedy protestujú a nevládu. Pocítila som nesmiernu vďačnosť aj za to, že ma niekedy bolia, čo by som dovedy asi nepocítila. A to, ako ma bolel zadok, keď som sedela na vozíku, tiež vystriedal lepší pocit. A to, hýbať sa ako chcem, zmeniť polohu aj spodnej časti tela ako chcem. A tiež prišli ďalšie skúsenosti, skúsenosti asistenta, ktorý má na starosti vozíčkar a cíti veľkú zodpovednosť za neho, ale myslím, že sme to všetky tri zvládli a po náročnom dni sme vozík vrátili a odchádzali všetky tri po vlastných nohách. A to bol neopísateľný pocit.

Denisa Lešková